

divadlo je...

festival

DIVADLO HUSA
NA PROVÁZKU

24/05—29/05

DIVADLO
RADOST

MĚSTSKÉ DIVADLO
BRNO

(NE) ZÁVISLÁ SPOJENÍ II ... DIVADLO JE SPOLUPRÁCE

Dne 28. 5. 2022 se v rámci festivalu Divadelní svět Brno a ve spolupráci se servisní kulturní organizací Nová síť uskutečnilo II. debatní setkání formou world café, kde se setkali zástupci zřizované a nezřizované divadelní sféry. Navazujeme tak na první setkání zástupců Národních divadel (Praha, Brno, Ostrava) s nezávislou divadelní scénou, které proběhlo v únoru v rámci festivalu Malá inventura v Praze.

Organizátoři:

NdB Národní
divadlo
Brno

Městské divadlo Brno

Divadlo Husa
na provázku

★ Divadlo
Polárka

J A M U
J A M U ced

Za finanční
podpory:

B | R | N | O |

jihočeský kraj

MINISTERSTVO
KULTURY

Generální
partner:

Hlavní
partner:

Partner: DRAMOX

Hlavní mediální
partner:

Česká televize

Mediální
partneři:

RESPEKT

mafra | DNES | LIDOVÉ NOVINY | iDNES.cz

HARMONOGRAM SETKÁNÍ

- 10.30–11.00 coffeebreak, registrace účastníků debaty
11.00–11.20 zahájení debaty – úvodní slovo Martin Glaser
a Barbara Gregorová
11.20–11.30 představení formátu a cíle World Café –
Hana Průchová
11.30–12.30 World Café
12.30–12.40 přestávka
12.40–13.00 shrnutí výstupů z World Café
13.00–13.30 ukončení debaty a zahájení neformální části setkání
13.30–14.30 oběd
15.00–17.15 představení polského souboru TR Warsava
Střípky ženy v režii K. Mondrucza

Organizátoři:

NdB Národní
divadlo
Brno

Městské divadlo
Brno

Divadlo Husa
na provázku

★
Divadlo
Polárka

J A M U
J A M U
ced

Za finanční
podpory:

B | R | N | O |

jiho^{moravský} kraj

MINISTERSTVO
KULTURY

Generální
partner:

ŽS
OHILA

Hlavní
partner:

VARS
Oceňujeme VINEI

Partner: **DRAMOX**

Hlavní mediální
partner:

Česká televize

Mediální
partneři:

DN
Dobrá
novina

RESPEKT

mafra | DNES | LIDOVÉ NOVINY | idnes.cz

ZÁVĚRY DISKUSE ORGANIZOVANÉ METODOU WORLD CAFÉ

Debatní setkání se vztahovalo k šesti otázkám (3 debatní stoly v okruhu dramaturgickém, 3 debatní stoly v okruhu organizačně-produkčním; účastníci se v jasně stanovených intervalech střídali) a završeno bylo shrnutím závěrů, které vyplynuly z jednotlivých diskutovaných otázek. World café moderovala Hana Průchová. Tato zpráva sumarizuje dílčí závěry k jednotlivým otázkám v následující struktuře:

1 Shrnutí závěrů

2 Dramaturgický okruh

Otázka č. 1

Co může koprodukce přinést zřizované a co nezřizované scéně?
Jaké mohou být přínosy pro konkrétně vás?

Otázka č. 2

Jaké jsou důvody, „proč“ chceme do koprodukční spolupráce jít?

Otázka č. 3

Jaké koprodukční formáty může spolupráce mít? A jaký vliv to má na dramaturgické směřování instituce, festivalu, nezávislého souboru.

3 Organizačně-produkční okruh

Otázka č. 1

Co může koprodukce z produkčně-organizačního hlediska přinést zřizované a co nezřizované scéně (aneb zmapování očekávaného přínosu pro ně samotné)

Otázka č. 2

Co potřebuje/očekává v koprodukcích od zřizované scény nezřizovaná scéna a naopak (aneb zmapování toho, jaká očekávání mají od druhé strany)

Otázka č. 3

Jaké koprodukční formáty může spolupráce mít?
A jaký vliv to má na proces produkce?

4 Další informace o dalším setkání + odkaz na disertační práce Daniely Zárodňanské týkající se mezinárodní koprodukce

Organizátoři:

NdB Národní divadlo Brno

Městské divadlo Brno

Divadlo Husa na provázku

Divadlo Polárka

J A M U
J A M U ced

Za finanční podpory:

B | R | N | O |

jihočeský kraj

MINISTERSTVO KULTURY

Generální partner:

Hlavní partner:

VARŠ VARS

Partner: DRAMOX

Hlavní mediální partner:

Česká televize

Mediální partneri:

DN

RESPEKT

mafra | DNES | LIDOVÉ NOVINY | idnes.cz

1 Shrnutí závěrů

V diskusi jsme debatovali o chápání **pojmu koprodukce**, o jejich přínosech a možnostech dalšího rozvoje. Koprodukční projekty mají rozmanitý charakter („osy koprodukce“ – různé typy spolupráce, institucí, výstupů). **Neomezují se** pouze na spolupráci mezi subjekty zřízované a nezřízované divadelní scény. Zajímavé jsou spolupráce s **interdisciplinárním charakterem**, ať už hovoříme o různých segmentech umění či spolupráci s dalšími typy institucí (paměťové, výzkumné, vzdělávací atd.) nebo koprodukce mezinárodní.

Významným **přínosem koprodukce** je narušování stereotypů v zapojených institucích. Koprodukční projekty zprostředkovávají možnost poznat jiný způsob umělecké, umělecko-technické i produkčně-organizační práce. Vzájemně se konfrontovat a pochopit. Společná práce lidí z různých prostředí a s různou zkušeností umožňuje uvažovat o věcech inovativním způsobem, který může vést k novým uměleckým formátům, inspiraci k změně organizace práce atd. Koprodukce umožňují sdílet prostory a kapacity, přispívat k posílení vlastní kredibility a značky, rozšiřovat divácké skupiny.

Na druhou stranu je třeba reflektovat **možné překážky**, s nimiž je potřeba vědomě pracovat (představy a předsudky o fungování zřízované a nezřízované sféry, odlišné podmínky a modely fungování zřízované a nezřízované sféry atd.).

Debate rovněž otevřela řadu **témat**, kterým by bylo dobré se dále věnovat (například legislativní podmínky spolupráce, potřebnost statusu umělce, proměna grantových schémat směrem k větší podpoře koprodukčních projektů s možnou vyhlídkou na nové dotační tituly nejen MKČR, potřeba kontinuálního budování a rozvoje vzájemných vztahů mezi institucemi různého typu i jednotlivými profesemi atd.).

2 Dramaturgický okruh

Debaty se zúčastnili
BARBARA GREGOROVÁ (dramaturgyně ND Brno),
MARTA LJUBKOVÁ (dramaturgyně Činohry Národního divadla),
PETR POLA (dramaturg festivalu Malá inventura),
MATYÁŠ DLAB (umělecký šéf platformy performativního
pole Terén, CED),
KATARÍNA KOIŠOVÁ (dramaturgyně Městské divadlo Zlín
a Divadla Feste),
ALEXANDRA BOLFOVÁ (režisérka a produkční Co.LABS),
LADISLAV STÝBLO (dramaturg, Divadlo pod Palmovkou),
MARKÉTA PERROUD (programová ředitelka festivalu Tanec Praha),
PAVEL ŠTOURAČ (umělecký šéf Divadla Continuo),
PETR BOHÁČ (umělecký šéf a dramaturg Spitfire Company)

Otázka č. 1

Co může koprodukce přinést zřizované a co nezřizované scéně?

Jaké mohou být přínosy pro konkrétně vás? (Moderoval Petr Pola)

Vymezení termínu koprodukce z hlediska dramaturgie. Zde se více hovoří o spolupráci, která je vázána na definovaný výstup (výstup tj. např. vytvoření inscenace, se zde může dále prolínat s dalšími aktivitami – workshop, sdílení know-how, výměna dramaturgů / stínování, tj. je součástí rozhodnutí o tom, že se vzájemně posuneme ve způsobu práce, který společně děláme).

Spolupráce napříč, zapojení subjektů různého institucionálního zakotvení vytváří potřebný „kulturní pohyb“ s efekty pozitivního kulturního „ovlivnění“ (diverzifikace), vytvoření společného kulturního kapitálu a ve výsledku i dehierarchizace (tj. že nezřizované instituce nemusíme nutně vnímat jako ty slabší).

Koprodukce je prostředek, jak poznat druhého, vytváří možnost vazeb a kontinuitu spolupráce, která se vyvíjí v čase a nese kvalitativní aspekt (snad i vertikální dimenzi spolupráce, která není přímo kvantifikovatelná, ale nakonec se projevuje ve výsledcích velmi hmatatelně).

Koprodukce rozrušuje zavedené způsoby myšlení. Je to žádoucí nebo téměř nutné, patří to k východiskům dramaturgické práce.

Spolupráce mezi nezřizovanou a zřizovanou sférou je jen jednou z úrovní. Nad nimi existují další možnosti spolupráce:

- 1 mezi různými uměleckými institucemi
- 2 mezi uměleckou a jinou institucí (vědeckým ústavem, pamětovou institucí.) To generuje efekty jako je **sdílená mobilita projektů** (to funguje už na úrovni klasické koprodukce projektu s rozšířením života daného projektu – více premiér, více publik) nebo budování **sdíleného publika** (např. díky spolupráci divadla a galerie)
- 3 Dále **sdílení specifických kompetencí** – konkrétní nastavení spolupráce mezi institucemi různého zaměření (volnější rozvržení rolí – konkrétně kdo co bude dělat – umožňuje zúročit to nejlepší od obou-více zapojených partnerů koprodukce.

2 Dramaturgický okruh

Přínosy v bodech

- 1 zapojení cizího elementu, který **není zcela předvídatelný** a vede k obohacení, které dopředu nelze odhadnout a přesahuje původní vstupy (mám nějaké očekávání, které mě dovede jinam, než jsem původně předpokládal),
- 2 zapojení umělců napříč nezávislým segmentem i zřizovanými institucemi vede k možnosti **rozšíření „uměleckých formátů“** (pochoptelně s přesahy do společenské roviny, opětovného ověření toho, proč to, co dělám, vlastně dělám),
- 3 „**překonání sebe sama**“ – tedy vystoupení z komfortní zóny a zaběhlých stereotypů,
- 4 zahraniční spolupráce má potom benefit ve vzájemném „**kulturním ovlivnění**“,
- 5 zázemí, možnost realizovat náročnější projekty, práce s širším týmem, propojení různých uměleckých stylů a postupů, kredibilita,
- 6 společná propagace, posílení vizibility, advokacie vůči donátorům, posílení jména, tedy vzájemné zvýšení kreditu,
- 7 rozšíření diváckých skupin, posun v etablování souborů (dodávám – vyrovnávání hladin v samo sebou se rozumějící přednosti – předpokladu – o větší hodnotě zřizovaných, větších institucí a těles).

Dostali jsme se k odlišnostem v „logice uvažování“ velké instituce a nezávislého spolku. Zatímco u nezávislých je spolupráce často samotnou podstatou činnosti, nutností nejen provozní, ale samotným východiskem, ve zřizované instituci to může být z nouze ctnost. Správné nastavení koprodukční spolupráce může iniciovat změnu uvažování vedoucích pracovníků. Mind set je zde takový, že mám zaměstnance a těm hledám práci, zatímco v nezávislé scéně mám poslání a hledám pro to lidi.

Limity/ omezení

Na druhé straně, přes všechny přínosy, je zde obrovské úsilí vynaložené na realizaci koprodukce a otázka: **Stojí to za to?** Nebo konkrétně má smysl ptát se: za jakých podmínek mohou jít do koprodukce?

Další rovina je „osobní“ mezi malými soubory a mladšími umělci a velkými institucemi stojí obrovská propast. Můžeme zjišťovat, jak vůbec dospět k situaci, kdy je nějaká koprodukce možná. Je třeba jít krok za krokem. Je třeba se otkrat, dosáhnout na jednu úroveň (vyzkoušet si projekt se jiným nezávislým subjektem), získat zpětnou vazbu o vlastní hodnotě, získat kredit, který posílí i mou odvahu oslovit silovější instituci – vlastně jde o kvalitativní růst, schopnost zvládat větší úkoly, proces zrání a profesionalizace.

Otázka č. 2

Jaké jsou důvody, „proč“ chceme do koprodukční spolupráce jít? (Moderovala Marta Ljubková)

Ukázalo se, že téma koprodukce je mnohem širší a diverzifikovanější a je třeba ho stále znovu promýšlet a pro jednotlivé koprodukce definovat.

2 Dramaturgický okruh

Mluví se o OSÁCH KOPRODUKCE – koprodukce probíhá na různých úrovních s různým zapojením partnerů. Osy vedou přes typ koprodukce, typ instituce a také typ výstupů. Ani jeden faktor nelze považovat za automatický.

Z dramaturgického hlediska je pro spolupráci klíčové TÉMA. Nejčastější a nejzřetelnější příklad koprodukce, který se v českém prostředí realizuje, probíhá v modelu „mám téma, oslovím partnera – partner mě osloví, protože má téma“ – tento postup je analogický angažování režiséra nějakým divadlem/skupinou.

Zajímavější možností je společné hledání tématu – pak se jedná o dlouhodobější výzkum, jde o jakousi otevřenou laboratoř/inkubátor – z ní může vzejít jedna, ale klidně i víc inscenací či jiných uměleckých děl. Taková koprodukce může směřovat k jednomu společnému dílu, ale v případě neúspěchu nabízí partnerům možnost dokončit projekt po své vlastní ose. Dramaturgicky jde o méně hierarchizovanou situaci než výše zmíněný příklad.

Další přístup znamená mnohem otevřenější vztah k médiu výsledného uměleckého díla (anebo ve výsledku vůbec nemusí jít o umělecké dílo): Spojují se v něm různé instituce/partneři, kteří mají různé vyjadřovací prostředky (médiá) a společně pracují na podobném či stejném tématu (divadla s galeriemi atd.) – jde o koprodukcí přesahující rámec vzniku divadelního díla.

Hledání **důvodů** ke koprodukci z dramaturgického hlediska vyžaduje OTEVŘENOST – je nutné být soustavně připravený na možný krach projektu či jeho neúspěch.

Koprodukce má z hlediska dalšího směřování dramaturgie řadu **výhod**:

- 1 Dochází ke SDÍLENÍ PUBLIK a tím pádem k větší udržitelnosti uměleckého díla a provozu vůbec – zejména do budoucna se jedná o zásadní argument pro koprodukce, a to zejména na nadregionální úrovni, a nejen publika divadelního, ale právě i výtvarného, literární atd. Pojem UDRŽITELNOSTI se nabízí i ve vztahu ke spolupráci či koprodukci dlouhodobé, plánované. Každá další spolupráce se stávajícím partnerem znamená budování ze základů, které lze nadále upevňovat – jako dramaturgové bychom měli usilovat o návaznost, kontinuitu.
- 2 Výraznou veličinou dramaturgie je ČAS, v koprodukcích platí dvojnásob. Koprodukce je běh na dlouhou trať, výhodou je opakování, navázání pevnějších vazeb, postupné poučení se z chyb (atd.)
- 3 Koprodukce vede k větší DEHIERARCHIZACI a SOLIDARITĚ, tím pádem i k větší zodpovědnosti. Rovnocennost partnerů pak zpětně ovlivňuje klima v naší vlastní instituci a nastavuje nové modely práce a fungování.
- 4 Dramaturgická koprodukce představuje vítané OBČERSTVENÍ, a mohla by se realizovat i na úrovni sdílení nápadů, textů, projektů – takový přístup je primárně kolegiální, nesoutěživý a může být cenný pro celou komunitu – stále intenzivnější spolupráci se pak staneme zodpovědní za celý sektor, nikoliv jen za vlastní parciální výsek.

Otázkou, která čeká na prozkoumání z hlediska dramaturgie, jsou MEZINÁRODNÍ KOPRODUKCE.

Organizátoři:

NdB Národní divadlo Brno

Městské divadlo Brno

Divadlo Husa na provázku

Divadlo Polárka

J A M U
J A M U
ced

Za finanční podpory:

B | R | N | O |

jihočeský kraj

MINISTERSTVO KULTURY

Generální partner:

Hlavní partner:

VARŠ VARS

Partner: DRAMOX

Hlavní mediální partner:

Česká televize

Mediální partneri:

DN

RESPEKT

mafra | DNES | LIDOVÉ NOVINY | iDNES.cz

Otázka č. 3

Jaké koprodukční formáty může spolupráce mít? A jaký vliv to má na dramaturgické směřování instituce, festivalu, nezávislého souboru. (Moderovala Barbora Gregorová)

Základní úvaha se opět odráží od toho, co si představujeme pod pojmem koprodukce a že z hlediska dramaturgie jsem zvyklí takto pojmenovávat primárně tvůrčí spolupráci.

Pojem — dle Wikipedie

Koprodukce je institucionalizovaná a právně podložená produkci díla, na které se podílejí dva nebo více producentů/partnerů. Představuje tedy společnou, sdruženou produkci díla, která může mít mezinárodní i vnitrostátní charakter a je založená na **finanční** nebo **též tvořivé** spoluúčasti. Konkrétní podobu vztahů mezi produkčními partnery upravuje **smlouva**, která obsahuje ustanovení o jejich podílu na realizaci díla (finanční, pracovní, tvořivý, technický, technologický apod.), rozsahu práv, která se mají získat, podílů z distribuce atd.

Při úvahách jsme tedy vycházeli z toho, co by mohla znamenat ta tzv. **tvořivá spoluúčast**:

Možné formáty

- 1 dramaturgický inkubátor — sdílení dramaturgických vizí, dlouhodobější dramaturgické strategie, které mohou generovat téma pro společný projekt mezi zřízovanou a nezřízovanou scénou
- 2 extrémní / externí dramaturgické projekty — tedy takové které samostatně nemohou vzniknout, protože samo téma či zvolená forma či žánr neumožňuje realizaci pouze jedné instituce / nezávislého souboru
- 3 workshopy, work in progress, site-specific (síla místa) — v nichž dochází k proměně nejen „dramaturgického“ přemýšlení nad tématem, ale celkově i kultury práce, sdílení know how z hlediska technologií, fungování inscenačního týmu, způsobů herecké práce ale i marketingu apod. a kde nemusí být tzv. koprodukčním výstupem inscenace/ projekt
- 4 koprodukční schéma jako sama podstata vznikajícího díla

Jaký to může mít vliv / dopad

- 1 vytváří přirozený prostor pro vystupování z regionálních, sociálních i diváckých bublin
- 2 umožňuje hlubší sdílení odlišných způsobů práce, kde diverzita přístupů k tématu může celkový výsledek pouze posílit,
- 3 způsob vzájemného „učení se“ profesionalizace v těch oblastech, kde má jeden z partnerů více zkušeností, ale i např. lidských zdrojů, prostorů,
- 4 model udržitelnosti místo nadprodukce.

2 Dramaturgický okruh

Limity × návrh na řešení

- 1 nedostatečný prostor pro prezentaci nápadů,
dramaturgických vizí napříč zřizovanou a nezřizovanou
scénou = vytvořit cíleně v rámci festivalů např. možnost
dramaturgických inkubátorů — setkání — burza nápadů,
- 2 odlišný způsob plánování a stávajícího provozu velkých
zřizovaných institucí = učit se na formátech malé dílčí
spolupráce/ koprodukce, které umožňují větší porozumění na
obou stranách,
- 3 limity z hlediska grantových žádostí — neustále změny
v dosavadním plánování × asap výzvy = lépe a společně
formulovat co potřebujeme k tomu, abychom dané výzvy
mohli využít co nejlépe, spojit se v konkrétní advokační cíl.

Organizátoři:

NdB

Národní
divadlo
Brno

Městské divadlo
Brno

Divadlo Husa
na provázku

Divadlo
Polárka

J A M U
J A M U ced

Za finanční
podpory:

B | R | N | O |

jiho~~mo~~ravský kraj

MINISTERSTVO
KULTURY

Generální
partner:

Hlavní
partner:

Partner: DRAMOX

Hlavní mediální
partner:

Česká televize

Mediální
partneři:

RESPEKT

mafra | DNES | LIDOVÉ NOVINY | iDNES.cz

3 Organizačně–produkční okruh

Debaty se zúčastnili
 MARTIN GLASER (ředitel Národní divadlo Brno),
 ADRIANA SVĚTLÍKOVÁ (Nová síť),
 MARTIN GERYCH (finanční ředitel Národní divadlo Brno),
 MICHAL ZETEL (umělecký šéf Horáckého divadla Jihlava
 a proděkan pro uměleckou činnost JAMU),
 HANA PRŮCHOVÁ (produkční a proděkanka pro vědu
 a výzkum JAMU),
 PAVLÍNA KLOUZALOVÁ (hlavní produkční Divadla Letí),
 PETRA VODIČKOVÁ (produkční a pedagog JAMU),
 ADAM BUREŠ (produkční Divadlo Tygr v tísni),
 MIREK OŠČATKA (ředitel CED),
 KAROLÍNA NEUBAUEROVÁ (produkční Národní divadlo),
 NIKOLA KRÍŽKOVÁ (produkce Divadlo Continuo),
 JANA BURKIEWICZOVÁ (umělecká šéfka a choreografka Burki.com.),
 RADIM DOLANSKÝ (ředitel mezinárodních vztahů
 Národní divadlo Brno),
 JITKA LANŠPERKOVÁ (produkční festivalu Divadelní svět Brno)

Otázka č. 1

Co může koprodukce z produkčně–organizačního hlediska přinést
 zřizované a co nezřizované scéně (aneb zmapování očekávaného přínosu
 pro ně samotné) (Moderovala Petra Vodičková)

Zřizovaná sféra	Nezřizovaná sféra
Od koprodukce očekává	
1 Kvalitu 2 Rozšíření prostorů, kde se hraje 3 Oslovení jiných diváckých skupin 4 Oživení formátů realizovaných projektů (workshopy, diskuse, krátké formáty apod.) 5 Změnu přístupu municipalit ke kultuře 6 Využití digitální sféry pro prezentaci kultury	1 Spolupráci s nečekanými subjekty (např. z oblasti hudby, designu atp.) 2 Spolehlivost technických složek (má problém s fluktuací zaměstnanců) 3 Administrativní profesionalitu 4 Důvěryhodné jednání 5 Vzájemné obohacení
Má	
Prostory, finance, techniku, stabilitu	Know-how cross žánrů, flexibilitu
Nemá / chybí jí	
1 Flexibilitu (× dlouhodobé plánování) 2 Informace o projektech nezřizované sféry 3 Platforma pro debatu a propojení	1 Prostory a technické zázemí 2 Možnost hrát i jinde 3 Touring 5 Back-up pro umělce i další složky

3 Organizačně–produkční okruh

Zajímavé/důležité body, které vyplynuly z diskuse nad výše uvedenou otázkou:

- 1 Důležité je dlouhodobé a systematické budování spoluprací a kontaktů. Dobrou potenciální platformou pro debatu a propojování různých aktérů jsou například právě festivaly.
- 2 Otázkou k praktickému rozpracování je legislativa, resp. nastavení podmínek fungování koprodukčních projektů (funkční příklady koprodukčních smluv/smluv o spolupráci mezi zapojenými subjekty).
- 3 Obecný problém – nedostatek techniků a produkčních (zmiňovaný v diskusi především alternativní scénou).
- 4 Téma pro polemiku: Kultury je moc. Zřizovaná sféra i z titulu svých závazků vůči zřizovatelům je orientovaný na výkon a kvantitu. Co snížit počet premiér a dát prostor koprodukčním projektům, které umožní oslovit i jiné divácké skupiny?

Otázka č. 2

Co potřebuje/očekává v koprodukci od zřizované scény nezřizovaná scéna a naopak (aneb zmapování toho, jaká očekávání mají od druhé strany) (Moderoval Michal Zetel)

Diskuse k druhé otázce se vztahovala k očekáváním (ne)zřizované sféry od partnerů z „druhého břehu“. V debatě se představy o přínosech logicky odvíjely od toho, jak ta která strana vnímá silné stránky svého partnera.

Nezávislé subjekty jsou z hlediska právních, organizačních a legislativních podmínek flexibilnější. Vzhledem ke způsobu fungování jsou vnímány jako efektivnější. Zástupci zřizované sféry uváděli, že od druhé strany očekávají například oživení způsobu organizace práce a narušení zažitých organizačně–produkčních stereotypů. Koprodukce s nezřizovanou sférou jim zároveň může umožnit rozšíření činnosti bez zaměstnaneckých nároků.

Zřizovaná divadla jsou vnímána jako subjekty s větší stabilitou, ať už se jedná o finance, zázemí (technické, prostorové, materiální) či personální zabezpečení. Jedná se o instituce, které jsou zvyklé plánovat v delších časových horizontech a s předstihem. Právě schopnost systematictější plánovat a koordinovat své aktivity je jednou z oblastí, kterou zástupci nezřizované kultury oceňovali.

Zástupci obou stran shodně uváděli, že spolupráce s jiným typem organizací je obohacující už jen proto, že se prolnou lidé z jinak fungujících prostředí, jejichž vzájemná spolupráce může vést k pozitivním změnám v domácí instituci.

Otázka č. 3

Jaké koprodukční formáty může spolupráce mít? A jaký vliv to má na proces produkce? (Moderovala Adriana Světlíková)

Diskuse byla vedena s cílem neskončit pouze u výčtu možných forem koprodukcí, ale pojmenovat stávající výchozí situaci zřizované a nezřizované scény, co v divadlech aktuálně zvládáme realizovat, kam bychom se mohli posunout, jak obecně koprodukcí vnímáme a co produkčně technickou složku zajímá ve vztahu k dramaturgii.

Co je to koprodukce a jaké formáty může mít?

Formáty koprodukce mohou být bezbřehé. Co je podstatné, nevnímat koprodukcí jako nadstavbu a něco navíc. Koprodukční projekty vyžadují svůj autonomní čas, energii a peníze.

Koprodukce je možné vnímat jako politický model. Je třeba hledat shodu více aktérů, ať už na úrovni jednotlivých uměleckých subjektů a jejich součástí (umělecký tým, dramaturgie, technická složka, produkce atd.), tak na úrovni města, kraje apod. Přitom nelze opomíjet potřeby diváka a klást si otázku, co je účelem koprodukce, k čemu je třeba, za jakým cílem je taková spolupráce realizována

Velkým polem jsou crossžánrové koprodukce, na kterých může participovat více režisérů, lidé různých profesí z různých subjektů (např. dramaturg ze zřizovaného divadla, režisér z nezřizovaného, různí herci, tanečníci atp.).

Obecně platí, že nemáme-li s koprodukcí zkušenosti, začněme s menšími formáty. A poohlížejme se po zkušenostech s koprodukcemi ze zahraničí, které byly účastníky vnímané pozitivněji (např. koprodukce na ose produkční dům – festival – nezřizovaná scéna).

Na jaké překážky koprodukce naráží, resp. co je třeba pro rozvoj koprodukce dělat:

- 1 Obecně je třeba zprostředkovávat pochopení toho, jak funguje zřizovaná a nezřizovaná sféra a koprodukční prostředí. Nezřizované subjekty mají jinou dynamiku a organizaci, jinak plánované závazky. Národní divadla mají vůli koprodukčně spolupracovat, ale nejsou si jistá připraveností nezřizované sféry – tedy zda je schopná fungovat profesionálně, participovat zodpovědně na velkých projektech, které vyžadují spoustu zkušeností.
- 2 Specifika koprodukční spolupráce je třeba vysvětlovat i interně. Seznámit všechny zainteresované / pracovníky, zaměstnance / s charakterem koprodukovaného projektu, ať ví, tzv. do čeho jdou. Je nutná větší komunikace na ose dramaturgie – organizačně–produkční složka. Produkční a ředitelé potřebují jasnější plán. Smluvně nelze ošetřit množství nečekaných situací, které v koprodukcích běžně nastávají (tzv. náhod, resp. situací typu „uvidí se, co to přinese“). Je potřeba hledat kompromis mezi potřebami obou stran a vnímat, že rozpočet je stejně důležitý jako dramaturgický záměr, zázemí či lidské nasazení.
- 3 Stejně tak je nutné vymezit vztah ředitel × producent (otázka pravomocí, zodpovědností a kompetencí).

3 Organizačně–produkční okruh

- 4 Je třeba vyřešit status umělce. Jeho neexistence představuje překážku nejen ve vztahu k zahraničí, ale i českému prostředí. Nevíme, kam pracovníky a jednotlivé profese zařadit. Podmínky pro práci na „volné noze“ se různí.
- 5 Problematické jsou výkonové ukazatele, které především zřizované subjekty zavazují k určitému rozsahu a tím v přímé míře i v kvalitě produkce. Je otázkou, zda by nebylo možné eliminovat produkce a přidat místo nich koprodukce (logicky je pak saturováno více hráčů / aktérů).
- 6 Je třeba jasně deklarovat benefity koprodukcí, pojmenovat, proč je realizovat, a co je jejich přidaná hodnota. Přínosy koprodukce a společnou vůli spolupracovat komunikovat směrem k dalším zainteresovaným stranám (veřejnost, politikové, grantové programy).

Kde účastníci vidí možné **přínosy koprodukce**:

- 1 Posiluje politické argumenty, proč investovat do kultury.
- 2 Přináší nejen finanční, ale i sociální kapitál.
- 3 Podporuje značku (např. koprodukce se zřizovanou sférou posiluje brand nezávislé).
- 4 Může se dále zrcadlit do amatérského prostředí a posilovat jej.
- 5 Může iniciovat meziresortní spolupráci, např. projekty propojující kulturu a vzdělávání.
- 6 Mohla by být řešením nadprodukce (produkce nahradit koprodukcemi, výsledný počet realizovaných projektů klesá, posiluje se zájem divácké obce, ekonomicky šetrnější, ekologická stopa menší, čas – prostor – energie a udržitelnost realnější) místo více aktivit méně koprodukčních).

Organizátoři:

NdB

Národní
divadlo
Brno

Městské divadlo
Brno

Divadlo Husa
na provázku

Divadlo
Polárka

J A M U
J A M U
ced

Za finanční
podporu:

B | R | N | O |

jiho^{moravský} kraj

MINISTERSTVO
KULTURY

Generální
partner:

ŽS
OHRA

Hlavní
partner:

VARŠ
Oceňujeme VINE

Partner: DRAMOX

Hlavní mediální
partner:

Česká televize

Mediální
partneři:

DN

RESPEKT

mafra | DNES | LIDOVÉ NOVINY | iDNES.cz

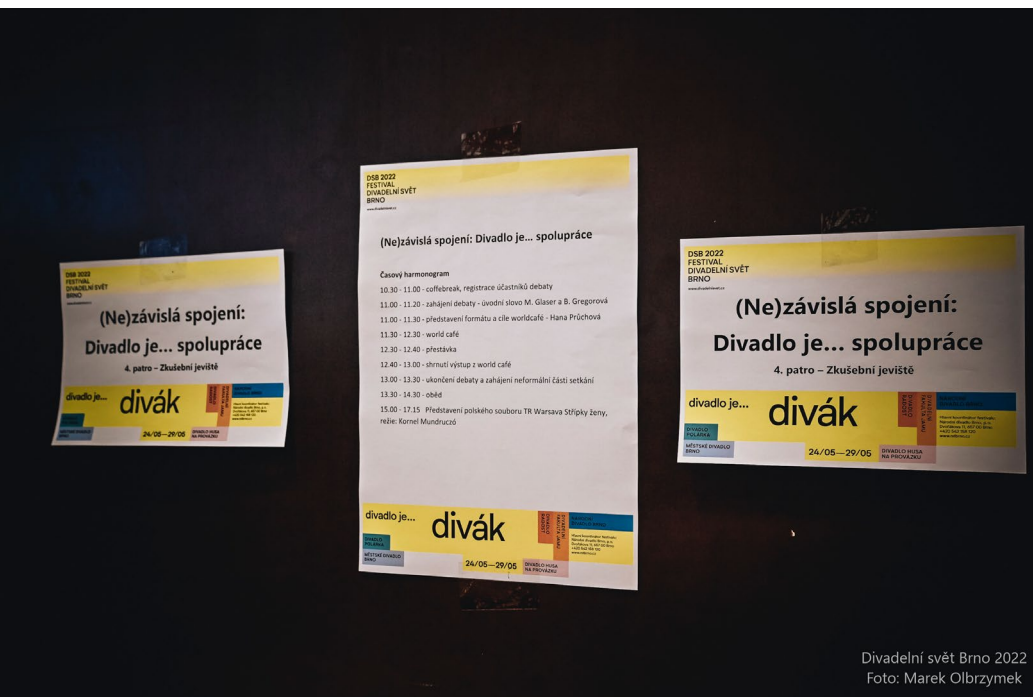
4 další informace

Odkaz na disertaci MgA. Daniely Zarodňanské, Ph.D. na téma
Repertoárové divadlo v mezinárodním kontextu:
<https://is.jamu.cz/th/ps76n/?kod=HF0025z;lang=en;id=744>

Fotodokumentace z debaty zde:
<https://www.flickr.com/photos/156911973@N07/albums/72177720299322901>

/NOVÁ
SÍŤ/

umění
vzdělávání
networking
arts advokacie

Divadelní svět Brno 2022
Foto: Marek Olbrzymek